

Saksamaa rändepoliitika reformimine

Nr 13

11.12.2023

Teemaleht annab ülevaate Saksamaale suunduva rände statistikast ning rändepoliitika reformimisest. Täpsemalt uuritakse, mida näitab seaduslike ja ebaseaduslike rändevooegade statistika riigi demograafilise koosseisu kohta ning kuidas on see viimase kümne aasta jooksul muutunud, milline on Saksamaa valitsuse lähenemine sisserändega seotud väljakutsetele ning millised teemad omakorda parlamendis ja avalikkuses kõneainet pakuvad.

Saksamaa rändepoliitika on alates 2010. aastate keskpaigast oluliselt muutunud, seda on mõjutanud peamiselt järgmised sündmused: 2015. ja 2016. aasta rändekriis; Ukraina sõjapõgenike saabumine 2022. aastal pärast Venemaa täiemahulist sissetungi Ukrainasse; uue valitsuse moodustamine 2021. aastal ja paradigmamuutus (nn uus algus) rändepoliitikas; viimastel kuudel valdavalt Süüriast ja Afganistanist saabujate arvu järsk kasv ning järjekordse tulise arutelu vallandumine Saksamaal.

Seaduslik ja ebaseaduslik sisseränne

Saksamaa on sisserändajate peamine sihtriik Euroopas. Järjekindlalt on registreeritud positiivne rändesaldo, mis tähendab, et riiki saabub igal aastal rohkem inimesi, kui sealt lahkub. Samas arvud kõiguvad aastate lõikes suurel määral – alates vähem kui veerandmiljonilisest rändesaldost 2020. (pandeemia)aastal kuni suurte hüpeteni 2015. aastal (1,1 miljonit inimest, kellest paljud olid varjupaigataotlejad Süüriast ja Afganistanist) ning 2022. aastal (umbes 1,3 miljonit inimest, enamik neist Ukrainast pärit pagulased).

Suur osa rändest Saksamaale on seaduslik. Kolmest sisserändajast kaks on pärit teistest Euroopa riikidest, sealhulgas Rumeenia, Poola ja Bulgaaria moodustavad esikolmiku. Meedias ja poliitilistes aruteludes domineerib siiski ebaseadusliku rände teema, eriti varjupaigataotlejate ebaseaduslik saabumine, enamik neist Süüriast, Afganistanist, Iraagist ja üha enam Türgist. Näiteks 2022. aastal registreeris Saksamaa 217 735 esmakordset varjupaigataotlust, mis on ligikaudu veerand kõigist ELis esitatud taotlustest.¹

Paralleelselt varjupaigataotlejate arvu kasvuga toimus 2022. aastal alates 1950. aastast suurim põgenike sissevool Euroopa Liitu, kui Saksamaale saabus umbes miljon ukrainlast, kes põgenesid Venemaa agressioonisõja eest. Alates laiaulatusliku ümberasustamise algusest on Saksamaa võtnud vastu umbes veerandi (24%) kõigist ELi saabuvatest Ukraina põgenikest, sealjuures naaberriik Poola on vastu võtnud veel veerandi (23%). Väiksem Ukraina sõjapõgenike osakaal on registreeritud Itaalias ja Hispaanias (mõlemas alla 5%), Prantsusmaal (2%) ja Rootsis (1%). 2022. aasta märtsis aktiveeris EL ajutise kaitse direktiivi. Tegemist on hädaolukorras rakendatava ELi mehhanismiga, mida kasutatakse erandlikus põgenike massilise sissevoolu olukorras, et pakkuda põgenikele viivitamatut kaitset. Ajutise kaitse mehhanismi kohased õigused hõlmavad elamisluba, juurdepääsu tööturule ja eluasemele, arstiabi ja laste juurdepääsu haridusele. 2023. aasta septembri seisuga saab mehhanismi raames ELis ajutist kaitset 4,2 miljonit inimest Ukrainast.²

Teiste pagulaste ja sisserändajate seaduslikud võimalused on kitsamad. Saksamaa võtab igal aastal ümberasustamise teel vastu paar tuhat pagulast. Soovimatus ümberasustamist laiendada on kooskõlas ka teiste EL riikide põhimõtetega: viimase viie aasta jooksul asustasid ümber kõik EL riigid

¹ Eurostati andmetel olid ELi viis peamist varjupaigataotlusi vastuvõtvat riiki, mis moodustasid 2022. aastal kolmveerandi kõigist (ca 874 000) varjupaigataotlustest: Saksamaa (217 000), Prantsusmaa (137 000), Hispaania (116 000), Austria (109 000) ja Itaalia (77 000). Võrdlusena Eesti võttis 2022. aastal vastu ligi 3000 esmakordset varjupaigataotlust. Allikas: *Asylum applicants by type of applicant, citizenship, age and sex - annual aggregated data*, 01/12/2023. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/MIGR_ASYAPPCTZA/default/table?lang=en

² <https://www.consilium.europa.eu/et/infographics/ukraine-refugees-eu/>

kokku vähem kui 20 000 isikut aastas, v.a 2019. aastal, kui see arv oli üle 22 000.³ Samal ajal on Saksamaa valitsus avanud seaduslikke kanaleid ja humanitaarkoridore teatud inimrühmadele. Näiteks teatas Saksamaa umbes 30 000 afgaani vastuvõtmisest pärast Talibani võimuletulekut 2021. aasta augustis ja andis eriviisid umbes 10 000 türklasele, keda tabas 2023. aasta veebruaris tugev maavärin, et liituda mõneks kuuks Saksamaal pereliikmetega. Need algatused näitavad, et riik on valmis humanitaarsetel alustel sisserändajaid hädaolukorras vastu võtma. Samas kriitikud kurdavad, et süsteem on liiga bürokraatlik ja aeglane ning numbrid jäävad nelja- või viiekohaliseks, mis on väike murdosal igal aastal saabunud varjupaigataotlejate arvust (Rietig 2023).

Nii seaduslik kui ka ebaseaduslik ränne on muutnud riigi demograafilist pilti. Praegu elab Saksamaal 14 miljonit sisserändajat, mis moodustab umbes 82-miljonilisest elanikkonnast 17%. Saksamaal elab veel 8,3 miljonit inimest, kes on teise põlvkonna sisserändajad, st neil on vähemalt üks vanem, kes on sündinud väljaspool Saksamaad. Kokku moodustavad need grupid 22,3 miljonit, mis tähendab, et üle veerandi (27,3%) elanikkonnast on sisserändaja taustaga. Toodud andmed 2021. aastast on kõige värskemad, mis Saksamaa ametiasutused avaldavad oma iga-aastastes rändearuannetes, ning ei sisalda veel varjupaigataotlejate ja pagulaste saabumist 2022. ja 2023. aastal. Seega on kindel sisserändajate osakaalu edasine kasv Saksamaa rahvastikust (Rietig 2023).

Teatud hulk sisserändajaid, praegu ligi 280 000 isikut, viibib Saksamaal seadusliku aluseta, kes on kohustatud riigist lahkuma (*Ausreisepflichtige*). Enamik neist (225 000 ehk 80%) on nn edasilükatud väljasaatmise loaga (*Duldung*), mis ei ole seaduslik alus, vaid üksnes tagasipöördumiskohustuse edasilükkamine. Seadusliku aluseta viibivate isikute arv vähenes (enam kui 300 000-lt praegusele 280 000-le) hiljuti esimest korda kümne aasta jooksul, seda peamiselt tänu 2022. aasta lõpus kehtima hakanud uuele seadusele (vt edaspidi *Chancen-Aufenthaltsrechts*).

Ebaseaduslike sisserändajate koguarv Saksamaal ei ole selge. Hiljutised katsed neid hinnata on näidanud, et lisaks nimetatud 280 000 inimesele, kes viibivad Saksamaal seadusliku aluseta, võib riigis ametivõimude teadmata elada hinnanguliselt veel 330 000–530 000 isikut. Näiteks need, kes on jäänud kauemaks kui viisa kehtivusaeg või kes on sisenenud ebaseaduslikult ja ei ole end registreerinud. Antud hinnang on pärinud kriitikat selles kasutatud meetodika ja infoallikate tõttu, kuid samas on see kooskõlas varasemate hinnangutega ja tegu on kõige hiljutisema ebaseaduslike sisserändajate süstemaatilise hindamisega Saksamaal (Rietig 2023).

Rõhuasetuse muutus rändepoliitikas

Saksamaa lähenemine sisserände küsimustele muutus 2021. aasta sügisel, kui toonane kantsler Angela Merkel lahkus ametist ja kantsler Olaf Scholzi uus valitsus⁴ teatas rände "paradigma muutusest", mille eesmärk on suurendada seaduslikku ja vähendada ebaseaduslikku sisserännet. Valitsus püüab selle eesmärgini jõuda erinevate meetmetega, mis hõlmavad peamiselt kolme uut õigusakti: esimene reguleerib seadusliku aluseta Saksamaal viibivate isikute olukorda, teine laiendab töötajatele seadusliku rände võimalusi ja kolmas lihtsustab Saksa kodakondsuse saamist.

Uue nn elamisõiguse võimaluse seadusega (*Chancen-Aufenthaltsrechts*)⁵ antakse Saksamaal seadusliku aluseta viibivatele isikutele 18-kuuline katseaeg. Seda saavad taotleda isikud, kes on elanud Saksamaal 31. oktoobri 2022 seisuga vähemalt viis aastat ja kellel on ühtlasi edasilükatud väljasaatmise luba (*Duldung*) või ajutine elamisloa (*Aufenthalts-ges-tattung*), kes ei ole toime pannud tahtlikku kuritegu ning esitanud korduvalt valeandmeid oma isiku ja rahvuse kohta, kes tunnistavad demokraatlikku põhiseadust. Katseaja jooksul on neil võimalik täita alalise elamisloa saamiseks vastavad tingimused nagu piisav suuline saksa keele oskus (tasemel A2), eelkõige töö kaudu tagatud sissetulek ja isiku tõendamine.⁶ Seaduse eesmärk on vähendada seadusliku aluseta Saksamaal viibivate isikute arvu. Paljud neist on riigis viibinud juba aastaid ja tõenäoliselt nad lähitulevikus oma koduriiki ei naase. Selle muudatuse mõjud ilmnevad 2024. ja 2025. aastal, kui selgub, kui paljud katseajale kvalifitseeruvatest inimestest suudavad täita alalise elamisloa saamise tingimused. Kõnealune seadus võeti parlamendis vastu 2. detsembril 2022 ja see jõustus 31. detsembril 2022.

Teine valitsuse meede on kvalifitseeritud tööjõu rände seadus (*Fachkräft-ein-wanderungsgesetz*), mis laiendab töötajate võimalusi Saksamaale tulla. Kvalifitseeritud töötajate ligimeelitamine Saksamaale

³ Allikas: *Resettled persons - annual data*, 18/10/2023.

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00195/default/table?lang=en>

⁴ Praeguse „valgusfoorikoalitsiooni“ moodustavad sotsiaaldemokraadid (SPD), rohelised ja liberaalid (FDP).

⁵ <https://www.bundestag.de/dokumente/textarchiv/2022/kw48-de-chancen-aufenthaltsrecht-923118>

⁶ <https://www.integrationsbeauftragte.de/ib-de/fach-moechte-mehr-wissen-ueber/chancen-aufenthalt>

on üks olulisemaid ühiskondlikke aruteluteemasid. Valitseb arusaam, et riigi majandus sõltub võõrtöolistest, eriti tervishoius, ehituses, haridusasutustes ja teenustele orienteeritud sektoris nagu restoranid ja kauplused. Töötajate puudust kõigil oskustasemetel tuntakse teravalt juba praegu ja prognooside kohaselt süveneb see veelgi. Nt vabade töökohtade arv oli 2022. aastal ligikaudu 1,98 miljonit. Uue seadusega püütakse laiendada kolmandatest riikidest pärit inimeste võimalusi, näiteks luuakse eraldi punktisüsteemi kaart (nn *Chancenkarte*), vähendatakse kutsequalifikatsioonide tunnustamisega seotud bürokraatiat ja lihtsustatakse kvalifitseeritud töökohadele asumise formaalseid nõudeid. Seadus võeti vastu 7. juulil 2023 ja see koosneb mitmest etapist, mis hakkavad järk-järgult kehtima alates 18. novembrist 2023.⁷

Kolmas palju poleemikat tekitanud õigusakt on uus kodakondsuse seaduse eelnõu, mille esimene lugemine toimus 30. novembril 2023 Liidupäeva täiskogus.⁸ Reformi eesmärk on muuta Saksa kodakondsuse taotlemine lihtsamaks ning luua samal ajal stiimul kiiremaks integratsiooniks. Kavandatava seaduse järgi saaksid Saksamaal sündinud lapsed automaatselt kodanikuks, kui üks vanem on riigis ametlikult elanud vähemalt viis aastat. Kui praegu peab kodakondsuse taotlemiseks elama riigis kaheksa aastat, siis uue reegli järgi viis või teatud eritingimustel vaid kolm aastat. Taotleja peab tõestama, et suudab end ja oma peret ilma riigi toetuseta ülal pidada. Märkimisväärne on, et Saksamaa plaanib muuta oma seisukohta ka topeltkodakondsuse suhtes ja seega ei peaks inimesed Saksa kodakondsust taotledes oma koduriigi kodakondsusest loobuma. Siiani on läänერიიkidest, nagu EL-i liikmesriigid ja Ameerika Ühendriigid, pärit isikutele tehtud erandeid ja neil on lubatud säilitada mitmekordne kodakondsus, samas kui teistest riikidest pärit inimesed peavad loobuma oma algsest kodakondsusest. Uue seaduse järgi tuleks selline ebavõrdne kohtlemine kaotada ning muuta süsteem potentsiaalsete sisserändajate jaoks kiiremaks ja atraktiivsemaks. Valitsuse hinnangul ei ole lihtsam juurdepääs kodakondsusele mitte vaid õiglane tegu, vaid see võib kujuneda ka tõmbeteguriks kõrgelt kvalifitseeritud töötajatele, kes eelduslikult ei vali oma sihtriiki vaid olemasolevate töökohtade ja sissetulekuvõimaluste põhjal.

Saksa kodakondsuse andmise lihtsustamise kavatsust toetavad sotsiaaldemokraadid ja rohelised, mitte aga opositsioonis olevad kristlikud demokraadid või erakond Alternatiiv Saksamaale (AfD). Nii näiteks nimetas Liidupäeva liige Alexander Throm (CDU/CSU) esimesel lugemisel kõnealust eelnõu "kodakondsuse devalveerimise seaduseks". Poliitiku hinnangul ei ole kiire naturalisatsioon kõrgelt kvalifitseeritud välismaa inimeste jaoks hädavajalik ja uuringute järgi ei esine see isegi nende prioriteetide pingereas. Parlamendiliige Gottfried Curio (AfD) hoiatas samuti kodakondsuse „raiskamise“ eest. Seadus saadab selge signaali, et keegi ei pea enam integreeruma ja ebaseaduslik sisseränne üle turvamata piiride muutub veelgi atraktiivsemaks. Tema sõnul on tegu "illegaalse massiimmigratsiooni tsementeerimisega".

Koalitsiooni kuuluvate liberaalide arvamusel on selles küsimuses lahknenu. Osad nendest arvavad, et praegu ei ole õige aeg lihtsustada kodakondsuse andmist, kui ei ole veel edusamme näidata ebaseadusliku sisserände vastu võitlemisel. Samas justiitsminister Marco Buschmann (FDP) näeb kodakondsuse seaduse kaasajastamises võimalust lasta lahti aastatepikkustest illusioonidest. Üks neist on usk, et tööturg saab hakkama sisserändajateta. Teine illusioon on see, et iga inimene, kes tuleb Saksamaale, on valmis ja suudab end ja oma perekonda oma tööga ülal pidada. "Igaüks, kes elab välismaalasena sotsiaaltoetustest, ei saa edaspidi enam kodakondsust," ütles minister. Kodakondsuse raiskamist ta ei näe, sest tegelikult muutuvad nõuded rangemaks. Erandid kehtiksid vaid külalis- ja lepingulistele töötajatele, kes on kogu oma elu Saksamaal töötanud. Rohelised kõnelesid kodakondsuse seaduse eelnõu arutelul senistest ebaõnnestumistest sisserändajate saavutuste tunnustamisel. Saksamaal elab praegu üle üheteistkümne miljoni inimese ilma Saksa kodakondsuseta. 1,7 miljonil neist pole Saksa passi, kuigi nad on seal sündinud.

Lisaks eeltoodule arutletakse Saksa ühiskonnas ka kultuuriliste muutuste üle, mis on vajalikud, et muuta riik külalislahkemaks paigaks, mis suudaks mitte ainult kvalifitseeritud töötajaid ligi meelitada, vaid neid seal ka hoida. Meedias kurdetakse Saksamaalt lahkuvate kvalifitseeritud migrantide nähtuse üle, viidates nende pettumusele. Jääb ebaselgeks, kui laialt levinud see nähtus on. Nende mured keskenduvad jäigale bürokraatialle ning ebapiisavale infrastruktuurile ja teenustele, olgu selleks siis eluase, tervishoid, lastehoiu- või koolikohad, hariduse kvaliteet või remondi- ja hooldustööd. Teine ühiskondlik aruteluteema on, kas sisseränne on Saksamaale majanduslik koorem või kasu. Pagulaste ja varjupaigataotlejate tööturule integreerumist käsitlevad uuringud näitavad, et enamik neist annab omapoolse panuse, kuid see võtab aega. Viie aasta pärast

⁷ <https://www.bundesregierung.de/breg-de/themen/arbeit-und-soziales/fachkraefteenwanderungsgesetz-2182168>

⁸ <https://www.bundestag.de/dokumente/textarchiv/2023/kw48-de-staatsangehoerigkeitsrecht-979630>

töötavad enam kui pooled pagulastest. See osakaal tõuseb 15 aasta pärast 60–65%-ni, kuid ei vasta põliselanikkonna 70%-le. Ja kuigi pagulased ja varjupaigataotlejad on üldjuhul nooremad ja lähivad seega tervishoiusüsteemile vähem maksma kui kohalikud elanikud, on nende pikaajalisi kulusid pensioni- ja sotsiaalkindlustussüsteemidele raske hinnata, sest see sõltub tulevastest töökohtadest, sissetulekutest ja tagasipöördumisest, oodatavast elueast ja muudest teguritest (Höltzsch 2023).

Kriitikud on leidnud, et vaatamata Saksamaa valitsuse headele kavatsustele ja eesmärkidele, mida ta oma rände paradigmuuutusega välja kuulutas, ei ole tulemusi loota, kui esiteks ei looda nende seaduste rakendamiseks paremaid tingimusi. Nt uus kodakondsusseadus laiendab kodakondsuse saajate ringi, kuid valitsus peab ühtlasi leidma vastuse küsimustele, kuidas täiendavaid taotlusi kiiresti menetleda. Ooteajad varieeruvad olenevalt asukohast ja üksikjuhtumi keerukusest, kuid tavaliselt tuleb oodata pigem aastaid kui kuid. Berliinis on näiteks keskmine ooteaeg ligi 2,5 aastat ja kuhjunud on umbes 30 000 juhtumit. Teiseks ei tule häid tulemusi, kui ei räägita selgelt nii rände eelistest kui ka kuludest. Aruteludes domineerivad nimelt äärmuslikud vaated, mis kujutavad igat liiki rännet kas imerohuna Saksamaa majandushädadele või eksistentsiaalsele ohule Saksa kultuurile ja ühiskonnale. Kuigi sageli on ahvatlev kasutada lihtsaid narratiive, siis need takistavad faktidel põhinevat rändedebatti (Rietig 2023).

Rangemad reeglid sisserändajate arvu ohjeldamiseks

Viimastel kuudel on põgenike arv Saksamaale järsult kasvanud, mis on lisanud hoogu tulisele debatile poliitikute seas ja avalikkuses. Kohalikud võimud kurdavad samuti, et ei tule enam varjupaigataotlejate suure hulgaga toime. Nii näiteks leidis 2023. aasta septembris Saksamaa Liidupäeva täiskogus opositsioonierakondade initsiatiivil aset mitu debatti. AfD erakonna algatatud arutelul teemal „Peatage massiränne – kaitske piire kohe“⁹ kritiseerisid opositsioonierakondade (AfD ja CDU/CSU) esindajad „valgusfoori“ koalitsiooni pagulaspoliitikat ja viitasid tõmbetegurite laiendamisele. Liidupäevas arutlusele tulnud CDU/CSU ettepanekus¹⁰ nõuti Saksamaa rändepoliitika kursimuutust ja meetmete paketi rakendamist, et märgatavalt vähendada ebaseaduslikku rännet. Lisaks kutsuti valitsust üles lõpetama kõik riiklikud vastuvõtuprogrammid ja kehtestama piirikontroll.

8. novembril 2023 arutati taas parlamendi täiskogu istungil meetmeid ebaseadusliku rände piiramiseks CDU/CSU parlamendirühma algatusel. Thorsten Frei (CDU/CSU) hinnangul on Saksamaa tõsisel rändekriisil ja selle süvenemine on „foorivalitsuse“ poliitika tulemus. Parlamendiliige Dirk Wiese (SPD) vastas, et praeguste väljakutsetega tuleb tegeleda mitmel tasandil. Oluline on saabuvad inimesed võimalikult kiiresti integreerida ja tööle panna. Wiese andmetel on Saksamaal ligikaudu 23 miljonit rändetaustaga inimest. Enamik neist on selle riigi jaoks suurepärase võimalus, rõhutas ta. Rohelised leidsid, et Saksamaal kui ühel maailma suurimal majandusel on eriline vastutus ja ei tohiks unustada mineviku õppetunde. Inimesi, kes kardavad oma elu pärast, ei tohiks hüljata.

K.a novembri lõpus kogusid Saksamaa Liidupäevas tuure debatid valitsuse algatatud kahe rändepoliitika eelnõu üle. Nimelt kui 30. novembril 2023 arutati Saksamaa Liidupäeva täiskogus esimest korda Saksamaa kodakondsusseaduse reformimise eelnõu (vt eespool), siis esimesel lugemisel oli ka riigis seadusliku aluseta viibivate isikute tagasisaatmise lihtsustamise seaduseelnõu (*Rückführungsverbesserungsgesetz*)¹¹. Koalitsiooni sõnul peab Saksamaast saama kaasaegne ränderiik ja seadusandlus peab seda kajastama, mis tähendab lihtsamat naturalisatsiooni, aga samas ka kiiremat väljasaatmist. Teisisõnu kõik sisserändajad, kes teenivad ise elatist Saksamaal ja on integreerunud ühiskonda, peaksid saama kiiremini Saksa passi ja kõik, kes viibivad riigis seadusliku aluseta, tuleks kiiremini tagasi saata.¹²

Uute reeglite järgi ei peaks isikut väljasaatmise otsusest eelnevalt informeerima ning laiendatakse ametnike õigusi läbiotsimiste korraldamisel ebaseaduslike sisserändajate tabamiseks. Lisaks saab väljasaatmiseks määratud isikut hoida kinni kuni 28 päeva senise 10 päeva asemel. Antud eelnõu sisaldab mh täiendavaid meetmeid identiteedi tuvastamise lihtsustamiseks ning kurjategijate ja ohustatud isikute väljasaatmise hõlbustamiseks. Siseministeeriumi andmetel toimus aastatel 2021–2022 ligikaudu 12 000 väljasaatmist aastas. K.a oktoobri seisuga on riigis umbes 50 000 sisserändajat, kes said oma asüülitootlusele eitava vastuse, kuid keelduvad riigist lahkumast. Uued reeglid peaksid lihtsustama selliste isikute väljasaatmise protsessi. Kriitikute sõnul peitub probleem selles, et

⁹ <https://www.bundestag.de/dokumente/textarchiv/2023/kw38-de-aktuelle-stunde-massenmigration-966502>

¹⁰ <https://www.bundestag.de/dokumente/textarchiv/2023/kw38-de-migrationspolitik-966530>

¹¹ Gesetzentwurf „zur Verbesserung der Rückführung“ (20/9463)

<https://www.bundestag.de/dokumente/textarchiv/2023/kw48-de-rueckfuehrung-979612>

¹² <https://www.tagesschau.de/inland/innenpolitik/bundestag-migrationsgesetze-100.html>

sisserändajate lähteriigid keelduvad neid vastu võtmast ja seetõttu ei pruugi rakendatavad meetmed olla tõhusad. Opositsioonilised parempoolsed erakonnad pole samuti lahendusega rahul. AfD sõnul on tegemist kõigest sümboolse seadusega, mis ei lahenda probleemi. AfD peab õigeks sotsiaalabi vähendamist, perepõhise sisserände piiramist ning elamislubade väljaandmise karmistamist. Kristlikud demokraadid (CDU) arvavad aga, et tuleb tegelda probleemi juurpõhjusega ning vähendada asüülitaotlejate arvu.

2015. ja 2016. aastal löi ebaseaduslik sisseränne ELi ühtsuse kõikuma ning nii mõnelegi ühenduse sisepiirile tekkisid piirikontrollid. Samas toonased arvud jäävad tänavuste kõrval tagasihoidlikuteks. Rändeteema on Saksamaal kui sisserändajate peamises sihtriigis Euroopas taas teravaks probleemiks kujunenud. Koalitsioonierakonnad tunnevad nii enda kui ka opositsiooni ridadest survet vähendada peamiselt Süüriast, Afganistanist ja Türgist saabuvate inimeste hulka. Seega on põhjust jälgida Saksamaal toimuvaid edasisi arenguid ja rändepoliitika reformimise (nimetatud ka uue alguse, paradigmapuutuse või pöördepunkti) tulemusi.

Siiri Sillajõe
asejuhataja
siiri.sillajoe@riigikogu.ee

Kasutatud allikad

- Rietig, V. [The political economy of migration policies in Germany](#) : Policy Brief. FEPS (2023).
- Grajewski, M. Latest on migration : Briefing. EPRS (2023).
- “Blueprint report on migratory implications of the Russian invasion of Ukraine” (2023) European Commission, September, p.5.
- [Rändepoliitika aastaraport 2023](#)
- <https://epl.delfi.ee/artikkel/120246048/ajalooline-hetk-laane-euroopa-riigid-karmistavad-otsustavalt-randereegleid> (09.11.2023)
- [Euroopa rändepoliitika ja Eesti](#)
- <https://www.err.ee/1608857336/saksamaa-rahvastik-kasvas-2022-aastal-1-1-miljoni-inimese-vorra> (20.01.2023)
- <https://www.err.ee/1609073942/saksamaa-valitsus-kiitis-heaks-kodakondsuse-saamist-leevendava-eelnou> (23.08.2023)
- Kinkartz, S. Schnellere Einbürgerung? Da gehen die Meinungen auseinander (01.12.2022) <https://www.dw.com/de/deutschland-pl%C3%A4ne-f%C3%BCr-schnellere-einb%C3%BCrgerung-sind-umstritten/a-63958288>
- <https://www.err.ee/1608802027/saksamaa-tahab-lihtsustada-kodakondsusnoudeid> (28.11.2022)
- <https://www.err.ee/1609145213/saksamaa-karmistab-sisserandereegleid> (26.10.2023)
- Höltschi, R., Rasch, M. Plündern Zuwanderer das deutsche Sozialsystem – oder entlasten sie es? (04.03.2023) <https://www.nzz.ch/wirtschaft/pluendern-zuwanderer-das-deutsche-sozialsystem-oder-entlasten-sie-es-ld.1725020>
- Eine Zeitenwende in der Migrationspolitik? (30.11.2023) <https://www.tagesschau.de/inland/innenpolitik/bundestag-migrationsgesetze-100.html>